

**CONSILIUL
CONCURENȚEI
ROMÂNIA**

GHID PRIVIND AJUTORUL DE STAT ÎN CAZUL SERVICIILOR DE INTERES ECONOMIC GENERAL (SIEG)

2020

Introducere

Prezentul ghid își propune să prezinte principalele elemente care definesc un serviciu de interes economic general (SIEG) și să nuanțeze diferențele dintre un astfel de serviciu și alte servicii, considerate comerciale, ce pot fi furnizate de actorii de pe piață.

Neavând pretenția de a constitui un document exhaustiv în acest sens, materialul descrie principiile și criteriile ce trebuie avute în vedere când o autoritate publică definește un SIEG, când elaborează actul de atribuire a acestuia, respectiv când stabilește compensația acordată unei întreprinderi pentru prestarea serviciului.

Totodată, sunt prezentate principalele prevederi ale actelor normative europene care reglementează SIEG-urile.

Nu în ultimul rând, din dorința de a veni în sprijinul furnizorilor (autorități publice centrale și locale), dar și a publicului larg, pentru a facilita înțelegerea noțiunilor teoretice specifice acestui domeniu, ghidul conține și o serie de întrebări și răspunsuri (Q&A - *Questions and Answers*, marcate distinct în text), care clarifică aspecte/situații apărute în punerea în practică a prevederilor legale tratate în ghid. Întrebările și răspunsurile sunt preluate dintr-un document de lucru specific al Comisiei Europene.

Ce este ajutorul de stat?

Ajutorul de stat este reprezentat de sprijinul financiar acordat unei întreprinderi, sprijin care îndeplinește, cumulativ, următoarele condiții:

- a) este acordat de stat sau din resurse de stat sau gestionate de stat*, inclusiv din resurse ale unităților administrativ-teritoriale, indiferent de formă;
- b) favorizează anumite întreprinderi sau sectoare de producție (avantaj selectiv);
- c) distorsionează sau amenință să distorsioneze concurența prin asigurarea unui avantaj economic întreprinderii/întreprinderilor beneficiare;
- d) afectează relațiile comerciale dintre statele membre ale Uniunii Europene.

****De reținut!** Finanțările acordate din fondurile structurale ale Uniunii Europene, prin intermediul autorităților de management, care îndeplinesc criteriile de mai sus, sunt considerate ajutoare de stat/de minimis, deoarece autoritățile naționale au putere discreționară în ceea ce privește utilizarea acestor fonduri.*

Noțiunile de “întreprindere” și “activitate economică”

Întreprindere - orice entitate care desfășoară o activitate economică, indiferent de statutul juridic și de modul de finanțare a acesteia și indiferent de existența unui scop lucrativ.

Activitate economică - orice activitate care constă în furnizarea de bunuri și servicii pe o piață.

- Statutul entității în dreptul intern nu este determinant (de exemplu, o entitate care are statut de asociație sau fundație poate, cu toate acestea, să fie considerată ca fiind o întreprindere. Același lucru este valabil și în ceea ce privește o entitate care face parte, în mod oficial, din administrația publică. Singurul criteriu relevant este dacă aceasta desfășoară sau nu o activitate economică);
- Simplul fapt că o entitate nu urmărește un profit nu înseamnă neapărat că operațiunile sale nu sunt de natură economică.

Baza legală

- **Comunicarea Comisiei privind aplicarea normelor Uniunii Europene în materie de ajutor de stat în cazul compensației acordate pentru prestarea unor servicii de interes economic general**, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 8 din 11.01.2012

Comunicarea clarifică noțiunile-cheie care stau la baza aplicării normelor în materie de ajutoare de stat în cazul compensației pentru obligația de serviciu public, cum ar fi noțiunea de SIEG, conceptele de întreprindere, activitate economică, resurse de stat, efectul asupra schimburilor comerciale, criteriile "Altmark", parametrii compensației, supracompensare etc.

- **Decizia Comisiei din 20.12.2011 privind aplicarea art. 106 alin. (2) din TFUE în cazul ajutoarelor de stat sub formă de compensații pentru obligația de serviciu public acordate anumitor întreprinderi cărora le-a fost încredințată prestarea unui serviciu de interes economic general**, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 7 din 11.01.2012

Decizia precizează condițiile în care compensațiile acordate întreprinderilor pentru prestarea de servicii publice sunt compatibile cu normele UE privind ajutoarele de stat și nu trebuie să fie notificate în prealabil Comisiei.

- **Comunicarea Comisiei - Cadrul Uniunii Europene pentru ajutoarele de stat sub forma compensațiilor pentru obligația de serviciu public**, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 8 din 11.01.2012

Cadrul privind SIEG stabilește normele de evaluare a compensațiilor pentru SIEG care constituie ajutoare de stat și care nu sunt scutite de obligația de notificare în temeiul Deciziei. Aceste cazuri trebuie notificate Comisiei pentru o evaluare aprofundată, din cauza riscului mai ridicat de denaturare a concurenței și pot fi declarate compatibile dacă îndeplinesc criteriile prevăzute de Cadru.

- **Regulamentul (UE) nr. 360/2012 al Comisiei din 25.04.2012 privind aplicarea art. 107 și 108 din TFUE în cazul ajutoarelor de minimis acordate întreprinderilor care prestează servicii de interes economic general**, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 114 din 26.04.2012, prelungit prin **Regulamentul (UE) 2018/1923 al Comisiei din 7 decembrie 2018** de modificare a Regulamentului (UE) nr. 360/2012 în ceea ce privește perioada de aplicare a acestuia.

Regulamentul de minimis privind SIEG prevede că sumele aferente compensațiilor acordate întreprinderilor care prestează un SIEG, care nu depășesc 500 000 EUR, nu afectează schimburile comerciale dintre statele membre și/sau nu denaturează concurența, deoarece suma este prea mică pentru a putea avea un impact asupra schimburilor comerciale sau a concurenței transfrontaliere și nu există obligația notificării la Comisia Europeană. Potrivit informațiilor disponibile la nivelul Comisiei Europene, valabilitatea Regulamentului de minimis privind SIEG urmează să fie prelungită de la data de 31.12.2020 până la data de 31.12.2023.

Ce sunt serviciile de interes economic general (SIEG)?

SIEG sunt activități economice care generează rezultate spre folosul public general, activități pe care piața nu le-ar furniza fără intervenție publică sau le-ar furniza în alte condiții în ceea ce privește calitatea, siguranța, accesibilitatea acestora, tratamentul egal al beneficiarilor sau accesul universal la acestea.

Astfel:

- pentru a fi clasificate ca SIEG, serviciile trebuie să fie destinate cetățenilor sau să fie furnizate în interesul societății, în general (să fie oferite oricărui cetățean care îl solicită);
- încredințarea unei „misiuni speciale de serviciu public” implică furnizarea de servicii pe care o întreprindere, dacă ar ține seama de propriile sale interese comerciale, nu și le-ar asuma sau nu și le-ar asuma în aceeași măsură sau în aceleași condiții;
- nu este oportun să se impună o obligație specifică de serviciu public unei activități care este deja furnizată sau care poate fi furnizată de către întreprinderi ce își desfășoară activitatea în condiții normale de piață, în mod satisfăcător și în condiții – precum prețul, trăsăturile obiective privind calitatea, continuitatea și accesul la serviciu – compatibile cu interesul public, astfel cum este acesta definit de către stat.

Exemple de SIEG

- ❖ Transport public local de călători;
- ❖ Transport feroviar de călători;
- ❖ Alimentare cu apă și canalizare;
- ❖ Servicii poștale;
- ❖ Servicii sociale (servicii de îngrijire medicală, îngrijirea copilului, locuințe sociale, îngrijirea și incluziunea socială a grupurilor vulnerabile etc.);
- ❖ Administrarea/operarea infrastructurii sportive și de agrement (terenuri/săli de sport, facilități recreative etc.).

Principii generale pentru definirea SIEG

Neutralitatea – furnizorii de servicii pot fi publici sau privați - nu se solicită privatizarea acestora;

Proportionalitatea – trebuie să existe un echilibru între obligația de furnizare a unui serviciu de interes economic general și serviciul prestat (resursele alocate trebuie să fie corelate cu rezultatele obținute);

Statele Membre au libertatea de a defini serviciile de interes general, de a alocă drepturile speciale, de a reglementa conducerea întreprinderilor furnizoare și de a le finanța;

Prevederile articolului 106 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) nu se aplică serviciilor de interes general fără caracter economic (educația obligatorie, asigurările sociale) și activităților de interes național, care sunt prerogativele statelor (siguranță, justiție, diplomație, înregistrarea nașterilor, deceselor sau căsătoriilor etc).

Metode de definire a unui SIEG

Eșecul pieței de a asigura, prin mecanisme proprii, furnizarea către populație a unui serviciu de interes economic general, în condițiile sau la standardele impuse de stat, poate fi demonstrat/verificat prin următoarele modalități:

- **Consultare publică** – așa cum se prevede și la punctul 14 din *Comunicarea Comisiei - Cadrul Uniunii Europene pentru ajutoarele de stat sub forma compensațiilor pentru obligația de serviciu public (2011)*, Statele Membre, reprezentate prin autoritățile publice, ar trebui să demonstreze că au luat în considerare, în mod corespunzător, nevoia privind respectivele servicii publice cărora li se oferă sprijin, printr-o consultare publică sau prin alte instrumente adecvate, pentru a ține seama de interesele utilizatorilor și ale furnizorilor.
- **Studiu / analiză de piață** – reprezintă un studiu aprofundat privind capacitatea pieței analizate de a furniza, în condiții competitive, serviciul de interes economic general, ținând seama de interesele și așteptările utilizatorilor și ale furnizorilor, precum și de nivelul de risc pe care îl implică furnizarea acestui serviciu. Nivelul de risc depinde de sectorul în cauză, de tipul de serviciu și de caracteristicile mecanismului de compensare, de către stat, a cheltuielilor ocazionate de prestarea acestuia. Analiza ar trebui să concluzioneze că nu există, pe piața respectivă, o întreprindere care, prin mijloace proprii, să aibă capacitatea sau interesul de a furniza serviciul public, în conformitate cu cerințele stabilite de autoritatea locală pe a cărei rază administrativ-teritorială va fi prestat acest serviciu.
- **Procedură de achiziție eșuată** – este situația în care, în urma organizării unei proceduri competitive deschise, transparente și necondiționate pentru prestarea serviciului de interes economic general, în condițiile respectării dispozițiilor legale procedurale, nu a fost selectat un ofertant capabil să furnizeze serviciul respectiv la cel mai mic preț pentru comunitate.

Q&A

Poate o autoritate publică să clasifice un serviciu ca SIEG dacă un serviciu similar este deja furnizat pe piață de alți operatori cărora nu le-a fost încredințată prestarea unui SIEG?

Statele membre dispun de o marjă largă de apreciere în ceea ce privește definirea SIEG. Cu toate acestea, în cazul în care există și alte întreprinderi care își desfășoară activitatea în condiții normale de piață și cărora nu le-a fost încredințată prestarea unui SIEG, dar care prestează deja sau pot presta un serviciu în mod satisfăcător și în condiții cum ar fi prețul, caracteristicile obiective privind calitatea, continuitatea și accesul la serviciul respectiv, compatibile cu interesul public, astfel cum este definit de către stat, Comisia consideră că nu este oportun să se impună o obligație de serviciu public unui astfel de serviciu. Prin urmare, este important ca statele membre să specifice în mod clar caracteristicile serviciului respectiv, în special condițiile în care poate fi furnizat acesta și grupul-țintă vizat.

Dacă un serviciu este deja furnizat de piață în condiții considerate nesatisfăcătoare de către statul membru în cauză, de exemplu, din cauză că piața nu îl poate oferi la un anumit nivel de calitate sau preț pentru ca autoritățile publice să îl poată considera ca fiind de interes public (de exemplu, din cauză că tarifele de transport sunt prea mari pentru familiile cu venituri mici), un astfel de serviciu poate fi considerat ca fiind un SIEG. Acest serviciu trebuie să fie furnizat în mod nediscriminatoriu. În cazul în care serviciul nu este deja furnizat de piață, rămâne la latitudinea statului membru în cauză să decidă dacă acesta ar putea fi furnizat sau nu de piață, în timp ce Comisia are doar rolul de a verifica dacă există erori evidente de apreciere.

Sursa: Document de lucru al Comisiei Europene

Q&A

Normele privind ajutoarele de stat impun autorităților publice un mod specific de organizare a SIEG?

Nu. Autoritățile publice dispun de o marjă de apreciere semnificativă în ceea ce privește modul de gestionare a SIEG pe care le instituie, atât timp cât nu fac o eroare manifestă în definirea SIEG (de ex. activități pur comerciale să fie definite ca SIEG etc). În temeiul normelor privind ajutoarele de stat, autoritățile publice sunt libere să își organizeze și să își finanțeze SIEG după cum doresc, în măsura în care compensațiile pe care le acordă cu acest titlu nu depășesc ceea ce este necesar pentru a garanta faptul că SIEG sunt furnizate în condiții acceptabile din punct de vedere economic, în conformitate cu articolul 106 alineatul (2) din TFUE.

Este necesar ca o întreprindere care furnizează un SIEG să dețină conturi separate în cazul în care desfășoară, în același timp, și alte activități, iar acestea au un caracter comercial?

Da, pentru întreprinderea care desfășoară atât activități din categoria SIEG, cât și activități în afara acestei categorii, contabilitatea sa internă trebuie să prezinte costurile și încasările aferente SIEG separat de cele aferente altor servicii. Aceasta este cea mai bună modalitate prin care întreprinderile respective pot demonstra că valoarea compensației alocate nu depășește costurile nete ale SIEG furnizat și că, prin urmare, nu există o supracompensare. În același timp, o contabilitate separată a activităților din cadrul și din afara domeniului de aplicare a SIEG permite Comisiei și statelor membre să aprecieze dacă au fost îndeplinite criteriile prevăzute de Decizie.

Sursa: Document de lucru al Comisiei Europene

Q&A

Anumite SIEG sunt deseori furnizate într-un context local. Afectează acestea în mod real schimburile comerciale dintre Statele Membre?

În domeniul ajutorului de stat, efectul SIEG asupra schimburilor comerciale nu depinde de caracterul local sau regional al serviciului furnizat sau de amploarea activității respective. Valoarea relativ redusă a ajutorului acordat sau dimensiunea relativ modestă a entității care îl încasează nu exclud posibilitatea ca schimburile comerciale dintre statele membre să fie afectate. Chiar și un ajutor de valoare redusă poate spori oferta de servicii a unui anumit furnizor, îngreunând, prin urmare, furnizarea aceluiași servicii de către alte întreprinderi europene pe piața locală.

Cu toate acestea, pe baza experienței dobândite, Comisia Europeană a stabilit plafoane ale ajutoarelor, până la care acestea se consideră a nu afecta schimburile comerciale sau concurența. De exemplu, se consideră că ajutorul acordat pentru furnizarea unui SIEG care nu depășește un plafon de 500 000 EUR pe parcursul unei perioade de trei ani, în temeiul Regulamentului de minimis privind SIEG, nu afectează schimburile comerciale dintre statele membre și/sau nu denaturează sau nu amenință să denatureze concurența, prin urmare, nu intră sub incidența articolului 107 alineatul (1) din TFUE.

Există anumite cazuri în care SIEG nu afectează schimburile comerciale datorită caracterului strict local al serviciului respectiv (de exemplu investițiile având ca scop realizarea dotărilor pentru spitalele locale de dimensiune relativ modestă, care deservește o piață locală și au o capacitate redusă, care nu ar putea să atragă investiții sau clienți din alte state membre și, în consecință, nu ar putea să afecteze schimburile comerciale dintre statele membre).

Sursa: Document de lucru al Comisiei Europene

Q&A

Există un impact real asupra schimburilor comerciale în cazul în care există un singur operator care furnizează un SIEG specific într-o anumită regiune?

Chiar dacă un operator care furnizează un SIEG specific este singurul operator dintr-o regiune sau o comunitate locală din cauza absenței altor operatori în regiunea respectivă, acest fapt nu exclude posibilitatea ca operatorii din alte state membre să fie interesați de furnizarea SIEG în cauză. Aceasta înseamnă că există un impact potențial asupra schimburilor comerciale dintre statele membre. În plus, operatorul respectiv ar putea să desfășoare sau să intenționeze să desfășoare activități în alte regiuni.

Ce costuri pot fi compensate atunci când o întreprindere utilizează simultan aceeași infrastructură pentru furnizarea de SIEG și pentru desfășurarea unor activități economice care nu sunt clasificate ca SIEG?

Întreprinderea trebuie să aloce costuri pentru cele două tipuri de activități. Costurile alocate unui SIEG pot acoperi toate costurile variabile generate de furnizarea SIEG și o contribuție proporțională la costurile fixe comune atât SIEG, cât și altor activități care nu constituie SIEG.

Sursa: Document de lucru al Comisiei Europene

Q&A

Care este obiectivul cerinței privind consultarea publică prealabilă, înainte de încredințarea unui SIEG?

Statele membre trebuie să organizeze o consultare publică sau să utilizeze orice alt instrument adecvat pentru a ține seama de interesele utilizatorilor și ale furnizorilor înainte de a încredința unui furnizor o obligație de serviciu public. Aceasta poate ajuta autoritățile publice să stabilească dacă serviciul în cauză este deja furnizat sau poate fi furnizat pe piață și sporește transparența procesului. De asemenea, consultarea publică contribuie la identificarea necesităților exacte ale utilizatorilor și, prin urmare, la elaborarea cu o mai mare precizie a actului de atribuire. Acest lucru nu este valabil în cazul în care este evident că o nouă consultare nu va contribui cu o valoare adăugată semnificativă în raport cu o consultare recentă. Conținutul consultării ar putea să acopere, de exemplu, întrebări referitoare la necesitățile utilizatorilor în ceea ce privește accesibilitatea, calitatea serviciului, rentabilitatea și dacă/în ce măsură sunt îndeplinite necesitățile respective de serviciile furnizate deja pe piață în absența unui furnizor de servicii publice.

În cazul în care există deja un furnizor de servicii publice căruia i-a fost încredințată furnizarea unui SIEG, iar autoritățile publice iau în considerare o nouă atribuire pentru același sau un alt furnizor, consultarea ar putea să analizeze dacă obligațiile de serviciu public ale furnizorului respectiv sunt în continuare compatibile cu necesitățile actuale sau viitoare ale utilizatorilor.

Sursa: Document de lucru al Comisiei Europene

Q&A

Normele UE privind selectarea furnizorului nu se aplică, în mod normal, atunci când autoritățile publice furnizează un serviciu ele însele în mod direct sau prin intermediul unui furnizor intern (operațiune cunoscută, de asemenea, sub numele de „operare internă”). Care sunt domeniul de aplicare și limitele excepției pe care o constituie „operarea internă”?

Excepția pe care o constituie operarea „internă” vizează cazurile în care o autoritate publică furnizează ea însăși un serviciu, dar prin intermediul unei entități distincte din punct de vedere juridic. În acest caz, atât autoritatea publică, cât și entitatea care furnizează serviciul sunt considerate ca formând un singur organism. O astfel de relație nu intră sub incidența principiilor transparenței, egalității de tratament și nediscriminării care decurg din tratat, și nici sub incidența Directivei 2004/18/CE privind achizițiile publice.

Condițiile de aplicare a principiului excepției pe care o constituie operarea „internă” sunt următoarele:

- a) controlul exercitat de autoritatea publică, singură sau împreună cu alte autorități publice, asupra entității distincte din punct de vedere juridic trebuie să fie similar celui pe care autoritatea îl exercită asupra propriilor servicii și*
- b) principala activitate desfășurată de entitatea distinctă din punct de vedere juridic este realizată împreună cu autoritatea publică sau autoritățile publice care controlează respectiva entitate.*

Sursa: Document de lucru al Comisiei Europene

Încredințarea unui SIEG

Misiunea de serviciu public trebuie să fie atribuită printr-unul sau mai multe **acte** care, în funcție de legislația în vigoare în statele membre, poate lua forma unui instrument legislativ sau normativ sau a unui contract.

Perioada de valabilitate a actului de atribuire ar trebui să fie justificată prin criterii obiective, cum ar fi necesitatea amortizării activelor fixe netransferabile. În principiu, perioada de valabilitate a actului de atribuire nu ar trebui să depășească perioada necesară pentru amortizarea celor mai importante active necesare pentru prestarea SIEG.

Legislația specifică SIEG indică **elementele minime conținute de actul de încredințare a obligației prestării serviciului public:**

- întreprinderea căreia i-a fost încredințată obligația prestării serviciului;
- obligații specifice prestării serviciului (inclusiv de păstrare și consolidare a infrastructurii specifice);
- durata și posibilitățile de prelungire;
- teritoriul asociat serviciului;
- natura drepturilor exclusive sau speciale acordate;
- parametrii de calcul, control și revizuire ai compensației;
- mecanism de recuperare a unei eventuale supracompensații și de evitare a acesteia;
- indicatorii de performanță;
- bonusurile de performanță / penalitățile.

Q&A

Care este obiectivul unui „act de atribuire”?

Actul de atribuire constituie actul oficial prin care întreprinderii i se încredințează un SIEG, se indică natura misiunii, precum și domeniul de aplicare și condițiile generale de funcționare a respectivului SIEG. Atribuirea unei misiuni de serviciu public este necesară pentru a defini obligațiile întreprinderii și ale statului. În lipsa unui astfel de act, sarcina specifică a întreprinderii nu este cunoscută și nu poate fi stabilită o compensație adecvată. Actul de atribuire definește (a) conținutul și durata obligațiilor de serviciu public, (b) întreprinderea sau întreprinderilor cărora le-au fost încredințate obligațiile și teritoriul în cauză, (c) natura oricăror drepturi exclusive sau speciale acordate întreprinderii (întreprinderilor) de către autoritatea în cauză, (d) parametrii de calcul, control și revizuire a compensației, precum și (e) modalitățile de recuperare a unei eventuale supracompensații.

Poate perioada de valabilitate a actului de atribuire să depășească 10 ani numai dacă trebuie amortizată o investiție semnificativă pe parcursul unei perioade de timp mai îndelungate sau din alte motive justificate? Ce înseamnă „investiție semnificativă”?

Singurul caz în care perioada de valabilitate a actului de atribuire poate să depășească 10 ani este cel al amortizării unei investiții semnificative. Faptul dacă o investiție poate fi considerată sau nu semnificativă depinde atât de valoarea absolută, cât și de valoarea relativă a investițiilor care trebuie amortizate pe parcursul unei perioade de timp mai lungi de 10 ani în comparație cu valoarea (valorile) altor active necesare pentru furnizarea serviciului respectiv.

Sursa: Document de lucru al Comisiei Europene

Q&A

La sfârșitul perioadei de valabilitate a actului de atribuire, poate fi încredințat din nou același SIEG aceleiași întreprinderi?

Da. Același SIEG poate fi atribuit ulterior aceluiași furnizor. Acest lucru este valabil, de asemenea, în cazul în care se aplică Decizia sau Cadrul, care stabilesc limite specifice în ceea ce privește durata perioadei de valabilitate a actului de atribuire. În cazul în care actul de atribuire constă într-un contract de achiziții publice sau de concesiune de servicii, fiind aplicabile normele UE privind achizițiile publice, autoritatea publică trebuie să organizeze, în principiu, o nouă procedură de ofertare la care să poată participa, de asemenea, furnizorul existent.

Poate o autoritate publică să stipuleze în actul de atribuire faptul că urmează să acopere pierderile operaționale suportate pentru fiecare perioadă de valabilitate prevăzută fără a defini alți parametri de calcul al compensației?

Mecanismele de compensare integrală ex-post a costului net ocazionat de furnizarea SIEG nu oferă prestatorului serviciului public stimulente în ceea ce privește eficiența. Prin urmare, utilizarea acestuia se limitează strict la cazurile în care statul membru poate justifica faptul că nu este posibil sau adecvat să se ia în considerare eficiența productivă și să se conceapă un contract care oferă stimulente pentru creșterea eficienței. În acest caz, profitul rezonabil nu poate depăși rata swap relevantă, majorată cu o primă de 100 de puncte de bază.

Sursa: Document de lucru al Comisiei Europene

Q&A

Finanțarea unui organism intern (in-house) în sensul normelor privind achizițiile publice, care furnizează SIEG, exclude aplicarea normelor privind ajutoarele de stat?

Nu. Termenul „intern” (in-house) este utilizat în dreptul achizițiilor publice, în timp ce normele privind ajutoarele de stat intră sub incidența dreptului concurenței.

Aplicarea normelor în materie de concurență, în special, a normelor privind ajutoarele de stat nu depinde de statutul juridic sau de natura organismului care furnizează SIEG, ci de caracterul „economic” al activității desfășurate de către organismul respectiv. În conformitate cu jurisprudența consacrată, orice activitate care constă în furnizarea de bunuri și/sau servicii pe o anumită piață reprezintă o activitate economică în sensul normelor în materie de concurență. În consecință, în cazul în care finanțarea publică a unei activități economice desfășurate de către un organism intern în sensul normelor privind achizițiile publice îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (1) din TFUE, însă nu și toate condițiile prevăzute în hotărârea Altmark, înseamnă că se aplică normele privind ajutoarele de stat.

Sursa: Document de lucru al Comisiei Europene

Compensația acordată unei întreprinderi pentru prestarea unui SIEG (1)

Compensația reprezintă o “remunerație” acordată de autoritatea publică întreprinderii însărcinate cu prestarea SIEG, pentru a “răsplăti” eforturile acesteia de îndeplinire a misiunii de serviciu public.

În afară de unele excepții bine definite (a se vedea criteriile Altmark), compensația pentru prestarea SIEG reprezintă ajutor de stat.

*Faptul că o compensație pentru obligația de serviciu public constituie ajutor de stat **nu înseamnă că aceasta este interzisă**. Compensația respectivă este compatibilă cu TFUE în cazul în care au fost îndeplinite condițiile specificate în Decizie sau din Comunicarea - cadru.*

Compensația se calculează după formula:

Compensația = Costuri – Venituri + Profit rezonabil

Compensația acordată unei întreprinderi pentru prestarea unui SIEG (2)

Estimarea costurilor

1. Potrivit “metodologiei bazate pe alocarea costurilor”:

- ✚ atunci când activitățile întreprinderii în cauză se limitează la serviciul de interes economic general, se pot lua în calcul toate costurile acesteia;
- ✚ atunci când întreprinderea desfășoară și alte activități care nu intră în domeniul de aplicare al serviciului de interes economic general, se iau în calcul numai costurile legate de serviciul de interes economic general;
- ✚ costurile aferente serviciului de interes economic general pot acoperi toate costurile directe suportate pentru îndeplinirea serviciului de interes economic general și o contribuție proporțională la costurile comune atât serviciului de interes economic general, cât și altor activități;
- ✚ costurile legate de investiții, cu precădere cele privind infrastructura, pot fi luate în calcul atunci când acest lucru este necesar pentru îndeplinirea serviciului de interes economic general.

Compensația acordată unei întreprinderi pentru prestarea unui SIEG (3)

2. Potrivit “metodologiei bazate pe metodologia costului net evitat” (Comunicarea Comisiei - Cadrul Uniunii Europene pentru ajutoarele de stat sub forma compensațiilor pentru obligația de serviciu public prevede că mai există și această metodă de determinare a compensației, chiar mai încurajată de către Comisia Europeană):

✚ costul net necesar, efectiv sau preconizat pentru îndeplinirea obligațiilor de serviciu public se calculează ca diferența dintre costul net suportat de prestator atunci când îndeplinește o obligație de serviciu public și costul sau profitul net al aceluiași prestator atunci când își desfășoară activitatea fără a îndeplini o astfel de obligație.

Estimarea veniturilor:

✚ veniturile care trebuie luate în considerare cuprind cel puțin totalitatea veniturilor obținute din prestarea serviciului de interes economic general (inclusiv eventualele ajutoare de stat);

✚ dacă întreprinderea deține drepturi speciale sau exclusive asociate altor activități decât serviciile de interes economic general pentru care se acordă ajutoare, care generează profituri ce depășesc profitul rezonabil, acestea se includ în cadrul veniturilor;

✚ autoritățile pot decide ca profiturile provenite din alte activități decât cele care intră în domeniul de aplicare al serviciului de interes economic general respectiv să fie alocate în totalitate sau în parte pentru finanțarea serviciului de interes economic general.

Compensația acordată unei întreprinderi pentru prestarea unui SIEG (4)

Profitul rezonabil:

- reprezintă rata rentabilității capitalului permanent de care ar avea nevoie o întreprindere tipică, ce analizează dacă să furnizeze sau nu serviciul de interes economic general pe întreaga durată de atribuire, ținând cont de nivelul de risc.

- 📌 Nivelul de risc depinde de sectorul vizat, de tipul serviciului și de caracteristicile mecanismului de compensare;
- 📌 Se exprimă ca procent din valoarea cheltuielilor eligibile (de regulă, acestea sunt cheltuielile de exploatare ale întreprinderii beneficiare, care prestează SIEG-ul);
- 📌 Profitul rezonabil ar trebui estimat luând ca referință rata rentabilității capitalului permanent obținută în cadrul unor tipuri de contracte de servicii publice similare, executate în condiții de concurență (de exemplu, contracte atribuite în urma unei proceduri de achiziții).

O rată a rentabilității capitalului care nu depășește rata swap aplicabilă, plus o primă de 100 de puncte de bază, este considerată de Comisia Europeană a fi rezonabilă în orice situație.

Q&A

Ce înseamnă noțiunea de „profit rezonabil” în cazul calculării compensației compatibile?

„Profit rezonabil” înseamnă rata rentabilității capitalului de care ar avea nevoie, pe întreaga perioadă de atribuire, o întreprindere obișnuită care analizează dacă să furnizeze sau să nu furnizeze serviciul de interes economic general, ținând seama de nivelul de risc.

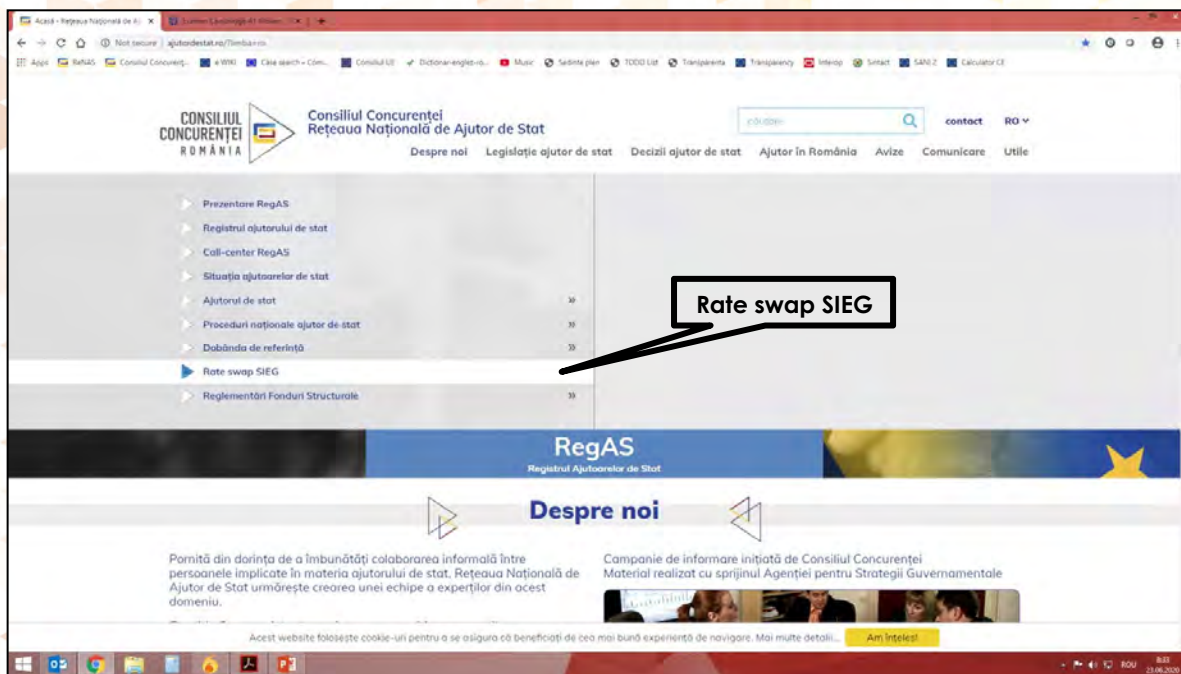
„Rata de rentabilitate a capitalului” înseamnă rata rentabilității interne obținută de întreprindere din capitalul pe care l-a investit, pe toată perioada de valabilitate a actului de atribuire. Nivelul de risc depinde de sectorul vizat, de natura serviciului și de caracteristicile compensației.

În cazul în care, datorită circumstanțelor specifice, nu este adecvat să se utilizeze rata rentabilității capitalului, statele membre se pot baza și pe alți indicatori ai nivelului profitului în afară de rata rentabilității capitalului pentru a stabili ce ar trebui să fie considerat un profit rezonabil, de exemplu rentabilitatea medie a capitalurilor proprii, rentabilitatea capitalului angajat, rentabilitatea activelor sau rentabilitatea vânzărilor. O dispoziție care să prevadă că rata rentabilității capitalului nu trebuie să depășească rata de swap aplicabilă, plus o primă de 100 de puncte de bază, este considerată a fi rezonabilă în orice situație. De asemenea, această rată reprezintă limita superioară a profitului rezonabil în cazul în care furnizarea serviciului nu comportă un risc semnificativ.

Sursa: Document de lucru al Comisiei Europene

Compensația acordată unei întreprinderi pentru prestarea unui SIEG (5)

Compensația acordată unei întreprinderi pentru prestarea unui SIEG (6)

Ratele SWAP din tabelul de mai jos sunt valabile în intervalul: 1 ianuarie 2020 – 30 iunie 2020:

Currency	1-year rate	2-year rate	3-year rate	4-year rate	5-year rate	6-year rate	7-year rate	8-year rate	9-year rate	10-year rate
EUR	-0.39	-0.41	-0.39	-0.36	-0.32	-0.27	-0.22	-0.15	-0.09	-0.03
BGN	-0.08	-0.10	-0.08	-0.05	-0.01	0.04	0.09	0.16	0.22	0.28
CZK	2.15	2.05	1.92	1.80	1.69	1.58	1.50	1.43	1.38	1.36
DKK	-0.31	-0.32	-0.30	-0.27	-0.23	-0.18	-0.12	-0.06	0.00	0.06
GBP	0.79	0.75	0.75	0.75	0.75	0.76	0.77	0.78	0.80	0.81
HRK	0.04	0.10	0.13	0.16	0.24	0.33	0.44	0.51	0.54	0.57
HUF	0.27	0.37	0.48	0.60	0.71	0.83	0.94	1.05	1.16	1.27
RON	2.99	2.91	2.90	2.91	2.95	3.02	3.09	3.14	3.22	3.23
PLN	1.70	1.73	1.71	1.70	1.72	1.72	1.73	1.73	1.74	1.75
SEK	0.02	0.02	0.03	0.06	0.10	0.16	0.22	0.28	0.34	0.40
ISK	4.26	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
NOK	1.94	1.89	1.84	1.80	1.78	1.77	1.77	1.77	1.78	1.79
CHF	-0.74	-0.75	-0.72	-0.68	-0.63	-0.56	-0.50	-0.43	-0.37	-0.31

Source: Own calculations, based on data provided by Bloomberg

Swap rates are based on average of daily observations (px_mid) from 01.09.2019 to 30.11.2019 excluding non-trading days

For BGN: no longer swap rates available (EUR + 31 bps)

Exemplu de calcul profit rezonabil:

Pentru un contract încredințat în luna ianuarie 2020 pentru o perioadă de 10 ani, profitul rezonabil se calculează însumând rata SWAP aferentă României (RON) pentru durata de 10 ani a contractului (3,23%) cu 100 puncte de bază (1%), rezultând astfel un nivel al profitului rezonabil de 4,23% pe durata respectivului contract.

Evitarea supracompensării

Compensația nu trebuie să depășească ceea ce este necesar pentru a acoperi în totalitate sau în parte costurile suportate în cursul îndeplinirii obligațiilor de serviciu public, luând în considerare veniturile rezultate și un profit rezonabil.

Compensația care depășește ceea ce este necesar pentru acoperirea costurilor nete suportate de întreprinderea în cauză pentru efectuarea serviciului nu este necesară pentru prestarea serviciului de interes economic general și, prin urmare, constituie ajutor de stat incompatibil, care trebuie rambursat statului.

- Furnizorul efectuează controale periodice sau se asigură că sunt efectuate astfel de controale, cel puțin la fiecare trei ani, pe durata de valabilitate a actului de atribuire, și la încetarea acestuia;
- În cazul în care o întreprindere a primit o compensație care depășește suma necesară pentru prestarea serviciului, furnizorul dispune rambursarea sumelor excedentare - parametrii de calcul al compensației se actualizează pentru viitor;
- Dacă suma reprezentând supracompensația nu depășește 10% din valoarea compensației anuale medii, supracompensația respectivă poate fi reportată pentru perioada următoare și poate fi dedusă din valoarea compensației datorată pentru perioada respectivă.

Totodată, compensația acordată pentru furnizarea unui serviciu de interes economic general, dar folosită în realitate de întreprinderea în cauză pentru a acționa pe o altă piață în alte scopuri decât cele stabilite prin actul de atribuire nu este necesară pentru furnizarea serviciului de interes economic general și, prin urmare, poate constitui, la rândul său, ajutor de stat incompatibil, care trebuie rambursat.

Q&A

Decizia permite plata compensației pentru obligația de serviciu public, însă interzice supracompensarea; ce înseamnă termenul de „supracompensare”?

Supracompensarea ar trebui înțeleasă ca o compensație pe care o primește întreprinderea în plus față de ceea ce este necesar pentru a acoperi costurile nete suportate pentru îndeplinirea obligațiilor de serviciu public, inclusiv un profit rezonabil.

Care ar fi un exemplu de situație în care un ”mecanism de recuperare” ar fi corespunzător?

Un mecanism de recuperare (claw-back) este o dispoziție prin care se solicită unui furnizor să ramburseze, în anumite situații, compensația primită. În cazul în care veniturile care urmează să fie obținute în urma prestării unui serviciu sunt dificil de prevăzut, introducerea unui mecanism de recuperare în actul de atribuire poate reprezenta un instrument corespunzător pentru reducerea riscului de supracompensare a furnizorului (și anume, primirea unei compensații cu o valoare mai mare decât costurile nete, inclusiv un profit rezonabil, luându-se în considerare riscurile implicate). Trebuie remarcat faptul că, în cazul în care furnizorul își asumă un risc ridicat (de exemplu, anumite tipuri de contracte de concesiune), nivelul veniturilor poate varia de la negative la mai ridicate decât în mod normal. Aceasta nu înseamnă neapărat că, în cel de-al doilea caz, furnizorul ar fi supracompensat atât timp cât nivelul profitului este în continuare unul rezonabil în raport cu nivelul riscului. În astfel de cazuri este indicat să se includă, de asemenea, o clauză de recuperare în cadrul mecanismului de compensare cu scopul de a limita profitul maxim care urmează să fie obținut.

Sursa: Document de lucru al Comisiei Europene

Stimularea eficienței operatorului care prestează SIEG

Potrivit **Comunicării Comisiei referitoare la orientări pentru interpretarea Regulamentului (CE) nr. 1370/2007 privind serviciile publice de transport feroviar și rutier de călători**, este necesar să se utilizeze stimulente ale eficienței în cadrul mecanismului de compensare, deoarece sistemele de compensare care acoperă pur și simplu costurile efective, în momentul apariției acestora, nu oferă societății de transport suficiente stimulente pentru a limita costurile sau a deveni, în timp, mai eficientă.

Totodată, stimulentele pentru prestarea unor servicii publice mai eficiente nu trebuie să împiedice prestarea unor servicii de înaltă calitate. Astfel, eficiența trebuie înțeleasă ca fiind raportul dintre calitatea sau nivelul serviciilor publice și resursele utilizate pentru a presta serviciile respective. Prin urmare, stimulentele de creștere a eficienței ar trebui să se concentreze pe reducerea costurilor și/sau pe îmbunătățirea calității sau a nivelului serviciilor.

Stimulentele de creștere a eficienței trebuie să fie proporționale și la un nivel rezonabil, asigurându-se partajarea echilibrată între operator, autoritățile publice și/sau utilizatori a oricăror beneficii rezultate în urma creșterii eficienței.

Exemplu (orientativ) de principiu de stimulare a eficienței: În situația în care, în anul N, se vor înregistra reduceri de costuri unitare rezultate din creșterea eficienței activității operatorului, certificate ca atare de un auditor independent, față de anul N-1, acestea vor fi repartizate astfel: 50% din câștigurile de eficiență va rămâne la dispoziția operatorului, sub formă de profit majorat, iar restul la autoritatea publică.

Q&A

De ce normele privind SIEG prevăd obligația de a include stimulentele privind eficiența în cadrul mecanismelor de compensare?

În conceperea metodei de compensare, statele membre trebuie să introducă stimulente pentru prestarea eficientă de SIEG de înaltă calitate, cu excepția cazului în care acestea pot justifica în mod corespunzător că nu este posibil sau adecvat să se procedeze astfel. Creșterile în ceea ce privește eficiența trebuie realizate fără a aduce atingere calității serviciului furnizat. Comisia a introdus această nouă cerință cu scopul de a promova prestarea de servicii de mai bună calitate la costuri mai reduse pentru contribuabili și utilizatori și de a limita denaturarea concurenței care ar putea rezulta din subvenționarea continuă a furnizorilor de servicii extrem de ineficienți.

Ce fel de mecanisme de compensare ar furniza stimulente în ceea ce privește eficiența?

Cadrul privind SIEG furnizează două exemple de astfel de mecanisme de compensare:

- *definirea prealabilă a nivelului de compensare: statul membru în cauză definește un nivel fix al compensațiilor, care include creșterile în ceea ce privește eficiența pe care se preconizează că întreprinderea ar putea să le obțină pe perioada de valabilitate a actului de atribuire;*
- *plățile care depind de măsura în care au fost atinse obiectivele în materie de eficiență: statele membre definesc obiective de eficiență productivă în cadrul actului de atribuire prin care nivelul compensației ajunge să depindă de măsura în care au fost atinse obiectivele. Dacă întreprinderea nu îndeplinește obiectivele, compensația ar trebui redusă, iar, în caz contrar, majorată.*

Sursa: Document de lucru al Comisiei Europene

Compensația – *non ajutor de stat* – **Criteriile Altmark**

Compensația nu constituie ajutor de stat dacă sunt îndeplinite, cumulativ, următoarele 4 condiții (**criteriile Altmark**):

1. întreprinderea beneficiară este efectiv însărcinată cu executarea unor obligații de serviciu public, iar aceste obligații sunt clar definite;
2. parametrii pe baza cărora se calculează compensația sunt stabiliți în prealabil, în mod obiectiv și transparent, pentru a evita conferirea unui avantaj economic care poate favoriza întreprinderea beneficiară față de întreprinderile concurente;
3. compensația nu depășește ceea ce este necesar pentru acoperirea în întregime sau în parte a costurilor ocazionate de executarea obligațiilor de serviciu public, ținând cont de veniturile rezultate din această activitate, precum și de un profit rezonabil;
4. alegerea întreprinderii se face în cadrul unei **proceduri de achiziții publice deschise, transparente și nediscriminatorii** sau nivelul compensației necesare este determinat pe baza unei **analize a costurilor pe care o întreprindere tipică, bine administrată și dotată corespunzător pentru a putea satisface exigențele de serviciu public**, le-ar fi suportat pentru executarea obligațiilor respective, ținând cont de veniturile rezultate din această activitate, precum și de un profit rezonabil pentru executarea acestor obligații.

Considerente* cu privire la criteriul 4 Altmark (1)

Considerente cu privire la criteriul 4 Altmark:

- **Procedură de achiziții publice care permite furnizarea serviciului la "cel mai mic cost pentru comunitate":**

Procedura

- ✓ procedura deschisă este suficientă pentru a asigura conformitatea cu Altmark;
 - ✓ procedura care pare a fi deschisă și competitivă, dar nu duce la concurența reală între ofertele credibile, nu va îndeplini criteriul 4 Altmark;
 - ✓ o procedură unde este depusă o singură ofertă nu va satisface criteriul 4 Altmark;
- ✓ procedura de licitație restrânsă este, în principiu, suficientă pentru a asigura conformitatea cu Altmark;
- ✓ procedura de negociere cu publicarea prealabilă și dialogul competitiv sunt suficiente numai în cazuri excepționale;
- ✓ procedura de negociere fără publicarea prealabilă nu este suficientă pentru a asigura conformitatea cu Altmark.

Criteriul de selecție

- ✓ „Prețul cel mai mic” este suficient pentru a îndeplini criteriul 4 Altmark;
- ✓ "Oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic" este suficientă pentru a îndeplini criteriul 4 Altmark, cu condiția ca criteriile utilizate să fie strâns legate de serviciu și să permită ofertei să corespundă valorii de piață.

* Potrivit Jonathan Ford & Ina Lunneryd, "Altmark – When SGEI compensation is not State aid", Bucharest, May 2019.

Considerente* cu privire la criteriul 4 Altmark (2)

Comparația cu o întreprindere tipică, bine administrată și dotată corespunzător pentru a putea satisface exigențele de serviciu public:

➤ Comparația cu o întreprindere eficientă:

- este o sarcină dificilă pentru autoritățile publice de a identifica întreprinderea potrivită;
- cea mai bună soluție este o remunerație de piață general acceptată, care impune ca serviciile să fie comparabile în toate privințele;
- în alte cazuri, analiza costurilor pe care o întreprindere tipică, bine gestionată și dotată cu mijloace materiale corespunzătoare;
- trebuie luate în considerare veniturile relevante și un profit rezonabil;
- costurile ridicate ale unei întreprinderi ineficiente nu reprezintă un punct de referință;
- trebuie luate în considerare:
 - toate costurile legate de serviciu;
 - costurile directe necesare pentru descărcarea serviciului;
 - contribuția corespunzătoare la costurile indirecte comune atât pentru servicii, cât și pentru alte activități.

➤ Comparația cu o întreprindere tipică:

- trebuie să existe un număr suficient de întreprinderi din sectorul în cauză, ale căror costuri pot fi luate în considerare;
- întreprinderea tipică poate fi localizată în același stat membru sau într-un alt stat membru;
- nu poate fi luată ca termen de comparație:
 - o întreprindere care se bucură de o poziție de monopol,
 - o întreprindere care primește o compensație pentru serviciul public acordată în condiții care nu respectă legislația UE.

* Potrivit Jonathan Ford & Ina Lunneryd, "Altmark – When SGEI compensation is not State aid", București, Mai 2019.

Considerente* cu privire la criteriul 4 Altmark (3)

Comparația cu o întreprindere bine administrată**:

- criterii obiective care sunt recunoscute din punct de vedere economic pentru o gestionare satisfăcătoare;
- conformitatea cu standardele de contabilitate;
- pur și simplu generarea unui profit nu este un criteriu suficient pentru nici un operator "tipic";

Analiza se poate baza pe:

- indicatori reprezentativi pentru productivitate;
- costul total al cifrei de afaceri, cifra de afaceri pe salariat;
- valoarea adăugată pe angajat sau costurile de personal la valoarea adăugată;
- ratele legate de calitatea aprovizionării în comparație cu așteptările utilizatorilor.

*** ! O întreprindere care operează pe o piață dominată de monopoluri timp îndelungat și în cazul în care nu se desfășoară licitații nu poate fi considerat neapărat ca fiind „bine gestionată”.*

Comparația cu o întreprindere dotată corespunzător pentru a putea satisface exigentele de serviciu public:

- care are resursele necesare pentru a îndeplini imediat obligațiile de serviciu public.

** Potrivit Jonathan Ford & Ina Lunneryd, "Altmark – When SGEI compensation is not State aid", București, Mai 2019.*

Q&A

Care sunt consecințele aplicării sau neaplicării criteriilor Altmark?

În cazul în care au fost îndeplinite toate criteriile Altmark, compensația pentru obligația de serviciu public nu constituie ajutor de stat. În cazul în care cel puțin unul dintre criteriile Altmark nu a fost îndeplinit, dar sunt satisfăcute celelalte criterii de acordare a ajutoarelor de stat, compensația pentru obligația de serviciu public constituie ajutor de stat. Cu toate acestea, compensația respectivă poate să fie compatibilă cu articolul 106 din TFUE și să fie scutită de obligația notificării în temeiul deciziei sau poate fi aprobată de către Comisie în momentul notificării acesteia în baza Cadrului.

De ce se consideră că procedura de negociere îndeplinește cel de-al patrulea criteriu Altmark doar în anumite circumstanțe excepționale?

Procedura de negociere cu publicarea prealabilă a unui anunț de participare (astfel cum se menționează la articolul 30 din Directiva 2004/18 CE) implică o negociere cu potențialii furnizori de SIEG și conferă, prin urmare, autorității publice o marjă de apreciere prea largă și poate să restrângă, de asemenea, participarea potențialilor furnizori interesați. Din aceste motive, procedura de negociere poate îndeplini prima alternativă a celui de-al patrulea criteriu Altmark numai în circumstanțe excepționale. În ceea ce privește procedura de negociere fără publicare prealabilă, aceasta nu implică publicarea în prealabil a unui anunț de participare, prin urmare, nu oferă suficiente garanții privind publicitatea și transparența necesare pentru a-i atrage pe toți potențialii furnizori interesați. În consecință, procedura în cauză nu poate garanta selecția furnizorului capabil să presteze serviciul la „cel mai scăzut cost pentru comunitate”.

A se vedea Decizia Comisiei în cazul N 381/04 - Franța - Construirea unei infrastructuri de mare viteză în Pyrénées-Atlantiques și Decizia Comisiei în cazul 382/04 - Franța - Construirea unei infrastructuri de mare viteză în regiunea Limousin (DORSAL).

Sursa: Document de lucru al Comisiei Europene

Q&A

De ce ar trebui să fie compensată prestarea unui SIEG în conformitate cu criteriul privind „cel mai scăzut cost pentru comunitate”? Nu ar conduce acest lucru la prestarea unui serviciu de calitate inferioară?

Cerința privind desfășurarea unei proceduri de achiziții publice care să permită prestarea unui serviciu la „cel mai scăzut cost pentru comunitate” a fost prevăzută de Curtea de Justiție în hotărârea Altmark. Noțiunea de „cel mai scăzut cost pentru comunitate” este mai extinsă decât cea de „cel mai scăzut preț” și o procedură de achiziții publice nu trebuie în mod necesar să impună cel mai scăzut preț ca criteriu de atribuire a contractului cu scopul de a îndeplini prima alternativă a celui de-al patrulea criteriu Altmark. Acest criteriu înseamnă că poate fi utilizată, de asemenea, „oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic”, cu condiția ca criteriile de atribuire să fie strâns legate de obiectul serviciului care urmează să fie prestat și ca acestea să permită ofertei celei mai avantajoase din punct de vedere economic să corespundă valorii pieței. Toate compensațiile care nu îndeplinesc cel de-al patrulea criteriu Altmark și care constituie, prin urmare, ajutoare de stat, pot fi totuși compatibile cu articolul 106 din TFUE și scutite de obligația notificării în temeiul Deciziei sau pot fi aprobate de către Comisie în momentul notificării acestora în temeiul Cadrului.

Sursa: Document de lucru al Comisiei Europene

Q&A

Poate un stat membru să utilizeze un cost de referință stabilit în prealabil în vederea aplicării criteriului referitor la costurile unei întreprinderi obișnuite bine gestionate?

În ceea ce privește aplicarea celei de-a doua componente a celui de-al patrulea criteriu Altmark, statele membre au posibilitatea de a utiliza un cost de referință stabilit în prealabil, cu condiția ca acesta să poată fi justificat. În cazul în care costul respectiv este stabilit într-o manieră fiabilă, se bazează pe date solide și este conform valorilor pieței, se poate considera că acesta corespunde „costurilor unei întreprinderi obișnuite, bine gestionată și echipată în mod corespunzător”, în sensul celui de-al patrulea criteriu Altmark. De ex. Remunerația plătită întreprinderii „Poste Italiane” pentru distribuirea de „certificate de economii poștale” (libretti postali) a fost mai mică decât prețurile produselor financiare similare de pe piață; ca atare, compensația plătită cu acest titlu a fost considerată a îndeplini condiția de întreprindere obișnuită, bine gestionată și echipată în mod corespunzător, fără a constitui ajutor de stat, fiind îndeplinită, de asemenea, celelalte trei criterii Altmark.

Dacă se depune o singură ofertă, procedura de atribuire nu poate fi considerată niciodată suficientă pentru a asigura furnizarea serviciului la cel mai scăzut cost pentru comunitate sau pot exista și cazuri în care oferta respectivă este suficientă?

Comunicarea stabilește principiul general potrivit căruia o procedură în cadrul căreia se depune o singură ofertă este, în principiu, insuficientă pentru a asigura respectarea primei alternative a celui de-al patrulea criteriu Altmark. Aceasta nu exclude însă faptul că în anumite cazuri în care se prevăd garanții deosebit de puternice, o procedură în cadrul căreia se prezintă o singură ofertă poate fi suficientă pentru a asigura prestarea serviciului la „cel mai scăzut cost pentru comunitate”. Cu toate acestea, în astfel de situații se recomandă statelor membre să notifice măsura respectivă, dacă nu este scutită de obligația notificării în temeiul deciziei.

Sursa: Document de lucru al Comisiei Europene

SIEG-ul exceptat de la notificare (1)

Exceptarea de la obligația de notificare se aplică dacă:

- sunt îndeplinite primele trei criterii Altmark;
- este vizat orice tip de serviciu, cu excepția serviciilor publice acordate întreprinderilor din domeniul transportului terestru;
- actul de încredințare face trimitere la Decizia UE;
- este respectată condiția referitoare la transparență;
- durata încredințării nu depășește zece ani;
- în cazul în care durata de valabilitate a actului de atribuire este mai mare de zece ani, exceptarea se aplică numai în măsura în care prestatorul serviciilor încredințate trebuie să efectueze investiții semnificative, care trebuie să fie amortizate pe perioadă mai mare de timp, în conformitate cu principiile contabile general acceptate.

SIEG-ul exceptat de la notificare (2)

- compensația se acordă pentru prestarea unor servicii de interes economic general de către spitale care asigură servicii de îngrijire medicală, inclusiv, după caz, servicii de urgență – sunt incluse și activitățile auxiliare direct legate de activitățile principale, în special în domeniul cercetării;
- compensația se acordă pentru prestarea unor servicii de interes economic general care răspund unor cerințe sociale în ceea ce privește îngrijirea medicală și de lungă durată, îngrijirea copilului, accesul și reintegrarea pe piața muncii, locuințele sociale, îngrijirea și incluziunea socială a grupurilor vulnerabile;
- compensația se acordă pentru prestarea de servicii de interes economic general pentru aeroporturi și porturi cu un trafic mediu anual ce nu depășește 200 000 de pasageri în cazul aeroporturilor și 300 000 de pasageri în cazul porturilor, pe parcursul a două exerciții financiare anterioare celui în care a fost încredințată prestarea serviciului de interes economic general;
- în orice alte cazuri în care valoarea medie anuală a compensației, calculată pentru durata de încredințare a serviciului, se situează sub **15 milioane de euro**.

Q&A

Pragul de 15 milioane EUR trebuie aplicat ca valoare netă sau brută?

Pragul pentru valoarea compensației este de 15 milioane de euro brut (și anume, fără deducerea taxelor).

Este necesar ca ajutorul care depășește pragul prevăzut la articolul 2 litera (a) din Decizie să fie notificat Comisiei?

Decizia se aplică compensației pentru obligația de serviciu public care nu depășește suma de 15 milioane EUR pe an. În ceea ce privește spitalele și anumite servicii sociale, nu există limite cu privire la valorile scutite de obligația notificării. În cazul în care compensația acordată pentru alte servicii decât spitalele și serviciile sociale depășește pragul de 15 milioane EUR pe an, Comisia trebuie notificată în prealabil. Compensația va fi ulterior evaluată în conformitate cu dispozițiile Cadrului. Notificarea nu înseamnă că respectiva compensație este în mod automat incompatibilă cu tratatul, însă din cauza valorii mari a ajutorului respectiv și a riscului ridicat de denaturare a concurenței, ajutorul trebuie evaluat de către Comisie pentru a se garanta faptul că au fost îndeplinite toate condițiile de compatibilitate.

În calcularea compensației, pot fi luate în considerare atât granturile acordate de o autoritate publică, cât și serviciile furnizate de o autoritate publică pentru a ajuta un organism să-și îndeplinească obligațiile de serviciu public?

Da. În conformitate cu Decizia, valoarea compensației include toate avantajele oferite de către stat sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă. În acest sens, natura financiară sau materială exactă a avantajelor oferite de autoritățile publice (compensații, servicii etc.) nu este relevantă. Prin urmare, în momentul calculării compensației și verificării unei eventuale supracompensații, autoritatea publică ar trebui să ia în considerare atât granturile, cât și serviciile (sau clădirile/activele) furnizate sub prețul pieței. Aceasta înseamnă că ar trebui calculat un grant echivalent pentru serviciile (sau clădirile/activele) furnizate sub prețul pieței.

Q&A

Se aplică pragul pentru fiecare încredințare a unui SIEG sau per întreprindere? Ce se întâmplă dacă mai multe întreprinderi prestează un SIEG în comun?

Pragul de 15 milioane de euro se aplică pentru fiecare SIEG specific încredințat unei anumite întreprinderi. În cazul în care se încredințează unei întreprinderi prestarea a trei SIEG diferite, pragul în cauză se aplică pentru fiecare SIEG în parte (și anume, întreprinderea poate primi compensații totale de până la maximum 45 milioane EUR în temeiul Deciziei, cu condiția ca compensațiile per SIEG să nu depășească 15 milioane EUR). În cazul în care același SIEG se încredințează în comun unui număr de cinci întreprinderi, pragul se aplică o singură dată pentru sarcina SIEG în cauză (și anume, chiar dacă valoarea compensației per întreprindere nu depășește 15 milioane EUR, Decizia nu se aplică în cazul în care compensația cumulată pentru SIEG acordată tuturor întreprinderilor depășește 15 milioane EUR).

Se aplică Decizia și în cazul întreprinderilor aflate în dificultate?

Da. Nu există dispoziții care să împiedice aplicarea Deciziei în cazul întreprinderilor aflate în dificultate.

Sursa: Document de lucru al Comisiei Europene

Ajutorul *de minimis* pentru prestarea SIEG

Regulamentul (UE) nr. 360/2012:

- Valoarea totală a ajutoarelor de minimis acordate unei întreprinderi care prestează servicii de interes economic general nu depășește 500 000 EUR pentru o perioadă de trei ani fiscali.
- Ajutoarele de minimis pentru prestarea SIEG nu se cumulează cu ajutoarele de stat acordate în legătură cu aceleași costuri eligibile, în cazul în care respectiva cumulare ar avea ca rezultat o intensitate a ajutorului mai mare decât cea prevăzută pentru condițiile specifice ale fiecărui caz, într-un regulament de exceptare pe categorii sau într-o decizie adoptată de Comisie.
- Ajutoarele de minimis pentru prestarea SIEG se pot cumula cu ajutoarele de minimis acordate în temeiul altor regulamente de minimis până la plafonul de 500 000 EUR pentru o perioadă de trei ani fiscali.

Q&A

Este necesar un act de atribuire în sensul Deciziei/Cadrului și în temeiul Regulamentului de minimis privind SIEG?

Regulamentul de minimis privind SIEG se aplică numai în cazul ajutoarelor acordate pentru prestarea unui SIEG. Prin urmare, întreprinderii beneficiare trebuie să i se încredințeze prestarea unui SIEG specific. Nu este necesar ca actul de atribuire să conțină toate informațiile solicitate în temeiul Deciziei privind SIEG sau al Cadrului privind SIEG, ci, din motive de securitate juridică, acesta trebuie să fie redactat în scris și să informeze întreprinderea cu privire la SIEG pentru care se acordă compensația.

Care este avantajul utilizării Regulamentului de minimis privind SIEG în comparație cu Decizia?

Regulamentul de minimis privind SIEG conține două simplificări semnificative. În primul rând, condițiile privind atribuirea și actul de atribuire sunt mai puțin stricte. În al doilea rând, Regulamentul de minimis privind SIEG nu solicită verificarea costurilor suportate pentru prestarea serviciului, prin urmare, nu este necesar să se verifice existența unei eventuale supracompensații.

Sursa: Document de lucru al Comisiei Europene

Q&A

Care sunt normele privind cumularea ajutoarelor acordate în temeiul celor două regulamente de minimis – "Regulamentul general de minimis" și "Regulamentul de minimis privind SIEG"? Este posibil ca o întreprindere care a primit un ajutor general de minimis în ultimii ani să primească în prezent și un ajutor de minimis privind SIEG?

Regulamentul de minimis privind SIEG permite cumularea ajutorului de minimis privind SIEG și a ajutorului general de minimis în limita unui plafon de 500 000 EUR. Aceasta înseamnă, de exemplu, că dacă o întreprindere a primit deja 150 000 EUR în ultimii trei ani fiscali, aceasta mai poate primi 350 000 EUR în temeiul Regulamentului de minimis privind SIEG. Plafonul de 500 000 EUR per întreprindere este plafonul maxim admisibil pentru toate tipurile de ajutor de minimis cumulate.

Care sunt normele privind cumularea compensațiilor acordate în temeiul Regulamentului de minimis privind SIEG și a compensațiilor acordate în conformitate cu criteriile Altmark?

Regulamentul de minimis privind SIEG nu permite ca un SIEG compensat în conformitate cu criteriile Altmark să primească, de asemenea, ajutor suplimentar în temeiul Regulamentului de minimis privind SIEG. Prin urmare, pentru a se evita clasificarea SIEG respectiv ca ajutor de stat, întreaga valoare a compensației acordate pentru un SIEG trebuie să îndeplinească condițiile prevăzute în hotărârea Altmark sau să nu depășească pragul de minimis pentru SIEG. În schimb, dacă unui furnizor i se încredințează prestarea mai multor SIEG, acesta poate să fie compensat pentru unul dintre serviciile respective în temeiul Regulamentului de minimis privind SIEG și pentru alte servicii să primească compensații care îndeplinesc toate cele patru condiții Altmark.

Sursa: Document de lucru al Comisiei Europene

Q&A

În cazul în care un SIEG este finanțat în conformitate cu Regulamentul general de minimis sau Regulamentul de minimis privind SIEG, se referă suma de 200 000/500 000 EUR la SIEG sau la întreprinderea căreia i-a fost încredințată prestarea SIEG respectiv, luându-se în considerare alte activități pentru care întreprinderea primește resurse de stat?

Cele două plafoane se aplică întreprinderii și nu fiecărei activități pentru care întreprinderea respectivă primește resurse de stat. În conformitate cu Regulamentul general de minimis, valoarea totală a ajutorului de minimis acordat unei întreprinderi nu poate depăși 200 000 EUR pe o perioadă de trei ani fiscali. În mod similar, în temeiul Regulamentului de minimis privind SIEG, valoarea totală a ajutorului de minimis acordat unei întreprinderi nu poate depăși 500 000 EUR. Ceea ce contează este ca întreprinderea să nu primească mai mult de 200 000 în baza Regulamentului general de minimis, respectiv 500 000 EUR în temeiul Regulamentului de minimis privind SIEG, în decursul oricărei perioade de trei ani fiscali.

Sursa: Document de lucru al Comisiei Europene

Transparența acordării compensației

Pentru fiecare compensație pentru obligația de serviciu public, **furnizorul** trebuie să publice următoarele informații pe internet sau prin alte mijloace corespunzătoare:

- rezultatele consultării publice sau alte instrumente adecvate care demonstrează existența eșecului de piață care a generat nevoia de încredințare a unui SIEG;
- natura și durata obligațiilor de serviciu public;
- întreprinderea și, dacă este cazul, teritoriul în cauză;
- sumele reprezentând ajutorul acordat anual întreprinderii.

Acest ghid este orientativ

și nu este menit să înlocuiască legislația incidentă în domeniu.

Informațiile prezentate nu exprimă poziția oficială a Consiliului Concurenței sau a Uniunii Europene.

Piața Presei Libere nr.1, sector 1,
cod 013701, București

E-mail: office@consiliulconcurentei.ro
www.consiliulconcurentei.ro
www.ajutordestat.ro

Tel.: 021/318.11.98 sau 021/318.11.99
Fax: 021/318.49.08

CONSILIUL
CONCURENȚEI
ROMÂNIA

